

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiae Doctoris Canonici Ecclesiae
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitv Ivcvndissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. XXII. Iurgia, lites, & vulnera, è Temulentia oriri plerumq[ue] solita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

domina seruitur gulæ, quæ semper expetit, & nunquam expletur, quid enim insatiabilis ventre? hodie suscipit cras exigit.

Id apud me ratum est, tametsi conditione mancipium fores, eum tibi non esses vnquam herum optaturus, qui nullo tuo sibi præstito, contentus esset obsequio, sed plura semper inexplebili cupiditate expeteret. cur ergo te huic Ebrietatis Tyrannidi subiciis? sin tibi forte vini seruitus, non tam turpis, vt illa videatur: at vide ne iudicio tuo decipiaris. ex se illa omni flagitio carere potest; hæc nunquam.

CAPVT XXII.

Iurgia, lites, & vulnere à Temulentia oriri solita.

Habet & hoc, vini affluentia, vitium secuta, vt calore suo bilem homini sæpè ob lanam caprinam aut asini vmbra moueat, iracundiam prouocet, tragœdiarum scenas apparet, litigiis materiam struat, & quasi fomitem illicò accendat. Nam sicut in præcipitio stantem, ait pulchrè Macrobius, vel leuis tactus impellit: Ita vino vel infusum, vel aspersum, paruus quoq; dolor incitat in furorem. atque id non solum ipsiusmet malo, qui temulentus hoc patitur, verùm etiam inter Symposiarum congerones ciendo turbas ac rixas. Cum enim arcana quæque temulentus effutiat, nihil cogitans, nihil curans, nihil veritus, an hunc vel illum prouocet, offendat, feriat, lædatue, fit, vt alter in suam id rapiat iniuriam dictum; tutando se itaq; ac vim vi repellendo, contumeliosè iactatum verbum, in authorem retorqueat, quo illi crabrones irritantur magis, & intus latentès irarum flammæ fortius erumpunt.

Lib. 2. Saturnalium.

Modus, quo à Temulentis rixæ fieri solent.

inde sequuntur conuitia vtrinq; mutua; & alter alterius occulta sæpè facinora in apertam solem producit ac reuelat. hic contradicit, arguit, mendacem increpat, & sic ignem gladio fodicat, fitq; quod benè Terentius:

In Andria.

Qui quæ vult dicit, quæ non vult audiet. Et Sophocl.

Apud Plutarch. in Symposiacis.

φιλει γαρ γλωττων εκχεας ματιω,

ακωρ ακειρωσ εγωρ ειπη λογος.

Etenim solet, qui dicta temerè iecerit

Audire nolens verba, quæ dixit volens.

Tandem ad arma conuolatur; hic monomachiã offert; alter ne cedat, ne illo effæminator, aut viribus imbecillior, æstimari ab astantibus possit, non detrectat, annuit, acceptat, & grauiore minas intentat, expediuntur pugni, arripiuntur vectes ac baculi, vibratur tela, euaginantur pugiones ac gladii; pugnatur vtrinq; pro viribus, non rarè inæquali sorte: nã quoties cornix scorpionem rapit? quoties is qui alterum ad mortè vulneribus cõficere intendebat, ipse multò grauius læditur, mutilatur, & nonnũquam planè trucidatur? non hic agã exemplis; passim inter Germanos nostros obuia sunt, nec mihi vel vnã ostèdes vinariam tabernam, quæ huiusmodi contentionum certamina non sit aliquando experta.

Lamentatur id quoq; S. Ambrosius: *Passim habent concertationes, ebrii, conserunt lites, in eadem prosiliunt & veniunt ad iudicia, vel vocantur, sit nonnunquam grauior tumultus, quia vino mens peruertitur ebriosis, & non meminit Regis, nec magistratus, vt scriptum est, & omnia aperta facit loqui, & non meminerunt, cum biberent amicitia, nec fraternæ necessitudinis. sed non post multum, sumunt gladios, & cum vino mersi fuerint, & surrexerint, non meminerunt ipsi amplius quæ gesserunt.*

Lib. de Helia & ieu, cap. 16.

3. Esdr. 3.

F Nec

*Temulen-
si quidam
etsi non
in sympo-
tas, in do-
mesticos
tamen mo-
rosi atque
crudeles,*

Nec illi nobis hic impunè abeant, qui quidè verbera metuentes, aut aliud quippiam incurrere, quãdiu symbola celebrant, nõ contendunt, non litigãt, non verberant: at ubi primũ proprios attigere lares, tũ feruet cholera, tũ ignescit bilis, tũ musca parietis obrepens, tumultui occasione præbet, tũ seruilus miser, tũ vxorcule domestica, culpã habent, quã nunquã cõtraxere: furor arma ministrat, obuia quęcunq; in manus veniunt, fit bellũ, vapulat ille vel illa: ni pessundari, ni vitæ discrimẽ adire velint, capessenda fuga, vestigandæ latebræ, quibus occultet se, dũ cholera cum crapula sit extincta. Dignam non raro bellica fortitudine sua, strenui Herões isti, palmã reportãt: aut domo se proripit vxorcule, & apud suos de mariti sæuitia conqueritur, vnde sæpè quos Deus cõiunxit, ab hominibus separantur; aut si manet, succenset, & iustè quidem, morosam se & vultu & verbis exhibet, negat prandium, recusat cœnam. ne dicam plura quæ scirem, & possem hic notare, multo acriori reprehensione.

Longè prospexit antiquitas, eiusmodi furias, inesse mero superfluo. atq; eam ob causam vt Eusebius ex Diodoro refert, pinxere Bacchum veteres, manu gestantem thyrsum, fragilem virgam, baccis oneratam. eaq; nixum sustentari, Poëta teste:

*Claudian.
li. 1. de rap-
tu Proser-
pine.*

--Letusq; simul procedit Iacchus,

Ebria Mæoniis figens vestigia thyrsis.

& cur thyrsum gestat? non sine mysterio. nam cũ nimio madidi Baccho, ad crebras contentiones prouehantur, in quibus se mutuo baculis feriant, ac telis faucient, ac sæpè occidãt, suadere volebant, ne inter bibendũ armis vterentur, sed baculis è thyrso, quorũ plagis, nullum vitæ inferri periculum posset. quæ lex si dudum apud nos viguisset, si armorum vsus, iis qui conuiuia agitarent, aut potitarent, ablatu-
fuisse

fuisse ac vetitus, multa sanè præcaueri mala atque homicidia impediri potuissent. Accipite itaq; & sa-
erum habetote, quod Horatius facundè suadet.

*Natis in usum latitiæ scyphis,
Pugnare, Thracum est; tollite barbarum
Morem, verecundumq; Bacchum,
Sanguincis prohibete rixis.*

*Horat. lib.
2. car. Ode
17.*

CAPVT XXIII.

Temulentia quamplurimos interfecit.

Non acquiescit rixis Temulentia; vulneribus non est contenta; membrorū mutilatione non exaturatur; hic necdū subsistit conat⁹ eius. Virā petit & sanguinē. Quot. n. à temulentis occisi? quot im-
matura nece è medio sublati? paucis id liquidū fiet exemplis. primū à sacra Scriptura subministratis, tū deinde, vt plurimū à pphana lectione mutuatis.

*Quamplu-
res temu-
lenti inter-
fecti: pri-
mū è sacræ
literæ pro-
batur.*

*1. Reg. 17.
Iudith. 13*

1. Marc. 13

*Serm. 23ra
de Tempore
re qui est.*

*1. de Ebriet.
Macth. 14
Marc. 6.*

*Ad sacræ
virgin.*

Amnon filius Dauid, in conuiuio temulentus, ab Absalone circūuenitur, & immani parricidio ene-
catur. Holofernes cū Iudith viduam ad conuiuū inuitasset, eiusq; ad nefandā sollicitandæ causa, plus vini hausisset solito, ab ipsa virili atq; heroico ausu, in tenitorio suo, vino somnoq; sepultus, trucidatur. Simon sacerdos, vnā cum filiis duobus, à Ptolemæo Abobi filio, lautissimis exceptus epulis, cū largius bibisset, ex insidiis opprimitur. Herodes, vt D. Au-
gustini verbis loquar, *vbi nimio mero concaluit, ad v-
nius puella saltatiunculā, Ioannē Baptistam Præcurso-
re decollari præcepit. atq; ita certū indubitātūq; reddi-
tur, quod idē S. pater alio loco scriptum reliquit. Af-
sumit inter pocula Ebrietas iniusta certamina, & nullis
existentibus causis, asperā excitat rixam, & inde cōsur-
gentē nō rarò necē; quia interponendo verba vana, alio-
rū sana dicta nō patitur audire, sed in cōtumeliā erigitur
conuiuari, & proximorū crimina,* **F 2** **Cl**